

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:
Јован Живановић.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:
Иван Маширевић.

Бр. 6.	Илази једанпут ме- сечно	Цена је листу на годину 4 К. или 5 дин.	Година IV.
--------	-----------------------------	--	---------------

Будимо у деци љубав наспрам пчеле и
пчеларства.

(Свршетак).

И данас још многи пчелар старога кова тврди да пчеле носе мед на крилима а восак на ногама, да пчелама није добро кад на воду иду, да се цвет на воћкама спури кад га пчеле много облећу, дакле да пчеле шкоде воћу*, да матице треба убијати, које се нађу ван кошнице, јер те буне народ, дакле, то су као неки претеденти, и т. д. А где су тек силне враџбине и празноверике, од којих ни данас не могу наши

* Овоме се не треба јако чудити, јер кад многи напреднији Немци могоше пок. Гравенхорста осудити и казнити глобом, што његове пчеле „поједоше суседу купус (кељ)“, зашто и наше старе „кованције“ не би смеле тако погрешно судити.

прости пчелари да се отресу. И данас се још верује да треба извртати кошуљу на наличје или гледати кроз погавицу од гаћа, па да ће се тада рој лакше смирити (ухватити); и данас још не да стари пчелар, да му се носи вода са пчелињака, а ни за живу главу, да му ко год одломи грану из пчелињака. Тврдо даље верује, да рој неће побећи из кошнице ако једну пчелу из роја код кошнице закопа, верује се да има пчелара који умеју послати (дакле дресирати) своје пчеле, да иду и краду мед са туђег пчелињака итд. итд.

Свима тима жалосним а уједно смешним назорима може једино стати школа на пут. Учитељ треба да упућује децу, а деца ће без сумње радо обавештавати своје родитеље. Хоћемо ли да створимо нову пчеларску генерацију, која ће схватити и подићи пчеларство на ону висину, која јој приличи, мора се почети од школе. То је најтемељнији и најсигурнији пут. Није лорд Бруам неосновано рекао у Енглеском парламенту: да је „учитељ господар света“. Учитељ има силну моћ, само ако уме и ако хоће да је употреби.

Да би учитељ био кадар то извести, поред добре воље нужно му је и темељно знање, и сада смо дошли тамо где баш запиње или где је бар до скоро запињало, а то је код наших приправничких школа. Пчеларство је до скоро био предмет тек да је један више на броју, па за то су и учитељи наши из приправничких школа излазили као што су и улазили; који је имао склоности на пчеларство, те приватним трудом стекао пчеларскога знања, тај је могао постати и постао добар пчелар; ко пак не, тај из препарандије није изнео баш никаква пчеларска знања. Тако је бар бивало до скоро, као што сам од старије и млађе г. г. учитеља разабрати могао. Да ли у најновије доба пошло у том погледу на боље — видећемо.

Не треба дакле доказа, да учитељ који није себи никаква знања прибавио из пчеларства, не може на том пољу са успехом радити. Где буде учитељ тек толико децу из пчеларства научио, колико је прописано читанком за III. и IV. разред, ту да како да пчеларство

ништа неће унапређено бити, јер оно што је у тим књигама прописано као што смо напред рекли, недовољно је, јер не даје деци ни најпотребнијег знања из пчеларства а још мање је кадро у деци изазвати одушевљења за ту најлепшу економску струку.

Богословија карловачка већ нас у том погледу може већма задовољити прво, јер је тамо данас пчеларство облигатан предмет, а друго што га предаје г. проф. Ј. Живановић; — дали би и тамо било тога успеха, кога данас видимо, да није њега, то је питање.

Да како да је велика добит по пчеларство, што свршени богослови излазе из школе и долазе у народ као изучени пчелари; али би још већа добит била када би тако и са учитељима било, јер свештеник може много допринети да се пчеларство подигне чим пре и што више, и да пчеларима који су се као такви затекли, даде нужне поуке у пчеларству уопште а нарочито у рационалном пчеларству, дакле да надопуњује што не достаје и исправља што је погрешно и штетно. Школа т. ј. наши учитељи морали би радити на подизању нове пчеларске генерације, која ће на пчеларство гледати другим очима него данашњи ратари пчелари и и који ће умети проценити велику посредну и непосредну, материјалну и моралну корист, коју нам неуморна пчела и дивно пчеларење пружа.

Молим да ме нико а нарочито г.г. учитељи не осуде ради овога писања, јер и ја не помишљам да се од основне народне школе створи нека стручна школа; али држим да не претерујем ако као пчелар захтевам, да се пчеларству у основној школи више пажње поклања. Настави ништа сметало не би, када би гдекоје бескорисно „читање“ изостало и заменило се лепо написаним „читањем“ из пчеларства, којим би се ишло на то: прво, да се деца добро упознају са вредном пчелом и њезиним животом и друго, да се деци предоче велике угодности и радости, које нам пчеларство пружа.

За то наши вредни учитељи и учитељице још ће већма задужити свој народ, ако му и у том погледу буду искреини и одани пријатељи. Истина, да се данас

леп број наших учитеља бави пчеларством, али велика већина још неће да пригрли ту тако корисну, поучну и забавну грану економије, у којој је у пуном смислу спојено „dulce cum utile.“

Али ако је дозвољено, ја би слободан био предложити, да се исто так и наше учитељице, које се свагда сдушевљавају за све што је племенито и узвишено, прихвате ове лаке и корисне забаве, која би им не само материјалне користи доносила, него и здрављу служила. Јер учитељица као пчеларка принуђена би била после бављења у поквареном школском ваздуху, бавити се на пчелињаку у чистом ваздуху, те тиме већ користила своје здрављу. А када се још зна како мед благотворно утече на грло и плућа, дакле баш на оне органе, који у школи највећма пате, тада је пчела т. ј. мед, баш за учитељски сталеж у пуном смислу прави „donum coeleste“ (дар Божји).

Осим тога учитељица пчеларећи утецала би добрим примером на своје ученице и будила у њима љубав наспрам вредне пчелице, тога узора рада и штедње, а тиме стварали нову пчеларску генерацију међу женскињама, које се данас још ретко и нерадо пчеларством баве.

Пчеларство је код нас опало највише стога што је мед устукнуо пред шећером и уступио му место у кухињи, подруму и на столовима нашим, а уступио му место са нашега незнања. Зато школа треба децу а преко ове и наш народ, нарочито пак наше женскиње, да научи: да мед није само најдивнија и најчистија посланица, јер не само да не шкоде стомаку а тиме и здрављу нашем као остале посланице, већ је напротив леквит и храни тело наше. Но о вредности меда биће говора другом приликом.

Женскиње су господарице у кухињи, у њиховим је рукама храна, која нам се преко целе године на сто испноси. Дужност је дакле како основних, исто тако и виших девојачких школа, да нашу женску децу упознају о вредности меда и претежности његовој над шећером. Кад пак наше женскиње буде умело оценити праву вредност меда, тада ће исти без сумње заузети достојно

место у нашим кућама и потиснути свога најопаснијега ривола — шећер. Да ће са већим трошењем меда и пчеларство добити јачи полет — не треба доказивати.

Пре него што завршим морам напоменути, да поред школе, и наши забавни листови требали би да крче пута меду у наше куће, а тиме да и помажу ширење пчеларства у нашем народу. Нарочито наши деџи листови као што су „Невен“ и „Голуб“ могли би у многоме накнадити нашој деци оно што им је у школи за данас још ускраћено. Наши пчелари, који се деџом књижевношћу баве, могли би у деци примамљивом слогу и облику, од времена на време доносити циклус причовечица, у којима би се деца упознавала са вредном пчелицом и омилило им пчеларство.

Ово би по мом субјективном мишљењу био и ако мало дужи али сигуран пут, да се створи нова пчеларска генерација, а тиме утврди и прошири рацијонално пчеларство у нашем народу. Од деце дакле ваља почети, јер од деце постају људи и млађи нараштај, а „на млађима свет остаје.“

В. Радивчи.

Ђ. Коларовић
парох.

Пчеларење у Фрушкој Гори у прошлом вијеку.

Надам се, да ће нашим пчеларима бити забава дознати нешто о том, како се у половини прошлога вијека пчеларило у фрушкогорским манастирима. Што ће се о том овдје рећи црпено је из једнога протокола од год. 1753. у којем је описана генерална визитација фрушкогорских манастира.* Поменуते године у лето је митрополит Павле Ненадовић са једном комисијом обишао све манастире своје епархије, разабрао потанко стање манастира у духовној и црквеној страни, у пмању и у свему што је потребно. Колико су биљежене

* До овога протокола сам дошао добротом господина протојереја Дим. Руварца.

и ситније ствари, може се судити и по том, што се у сваком манастиру питало колико има кошница, те су и оне пописане.

Ради бољег разумијевања напомињем, да су у то доба фрушкогорски кадуђери развргнули *општину* (општежитије, киновију) те су сви имали *осоштину*, т. ј. своје лично имање, којим су господарили по својој вољи. Имали су не само покретног имања, него и непокретног: виноград, шљивика, ливада, башта. Ненадовићу је тек после жестоке борбе пошло за руком да натјера калуђере на општину. Онда су морали сви своје имање предати у манастир.

Године 1753., дакле, било је у *Фенеку* у јеромонаха Данила 25 кошница, у јеромонаха Исаије 30 кошница, ујм. Викентија 30, у монаха Герасима 6 кошница. Манастир сам имао је 17 кошница. У *Врднику* је имао игуман Стеван Зоранић 10 кошница, јеромонах Јоаникије 12, монах Михаил 60, мон. Јоасаф 20, манастир 22 кошнице. У *Јаску* је имао игуман Атанасије Станисављевић 50 кошница, јеромонаси: Мојсеј 6, Михаил 20, Јоаникије 6, Теодосије 10 кошница. Спомиње се да је у овом манастиру Благоје Мргић, родом из Босне, отац монаха Дионисија, служио „над кошницама за одјејаније.“ У *Бешенову* је имао игуман Дионисије Нивковић 20 кошница, јеромонаси: Мојсеј 15 кошница, Михаил 14, Самуил 15 к., Стефан 8, Неофит 35 кошница. У *Шишатовцу* је имао један поједин монах 35 кошница, а сам манастир има 110 кошница. У *Кувездину* и *Биши* се пчеларство није неговало: у првом манастиру има само јеромонах Мојсеј 6 кошница, а Биша 15 кошница. У *Крушедолу* имаху ови јеромонаси кошница: Леонтије 27, Исаија 26, Пахомије 15, Мојсеј 20. У *Вел. Ремети* имаше јмон. Геден 20 кошница, мон. Јоаникије 60, а манастир 57. У *Гретегу* имаше јмон. Јефтимије 12 кошница, архимандрит пећки Василијо Милошевић, који је с патријархом Арсенијем IV. Јовановићем Шакабентом прешао у Срем и настанио се у Гретегу, имао је 34 кошнице, јеромонаси: Симеон 15, Пајсеј 20. Манастир је имао на Банковцима 128 кошница „преседа и роева“. Спомиње се у протоколу колико је у којем манастиру било прџавораца те је пописано и њихово имање. Од 23 гретешка прџаворца имали су Петар Чупић и Дмитар Радовић сваки по 20 кошница. У *Раковцу* је имао јмон. хаџи-Стефан 20 кошница, јм. хаџи-Јоасаф 2

кошнице. Од прњавораца раковачких је имао Станоје Николић 5 кошница, Турка Пинтер 12, Павел Живановић 3, Михаил Матић 1. Јанко Николић 2. На салашу је имао манастир 20 „преседа кошница“. У *Беоцину* су братија радила с вином те су се слабо бавила о кошницама; само је манастир имао 45 кошница. У малом манастиру „Реметској“, филијалу Беоцина, имао је прњаворац Иван Милићевић 17 кошница. О Привиној Глави и Хопову нема никаквих биљежака о кошницама у протоколу.

Нови Сад, 15. (27.) јан. 1900.

Т и х. О.

Г. је проф. Тих. Остојић тражећи материјала за историју манастира фрушкогорских и калуђера наишао је на ове податке о пчеларењу у манастирима у једном протоколу од год. 1753. те нам их је послао за „Српски Пчелар, на чему смо му захвални. Ови су подаци од интереса за нас, јер нам показују стање пчеларења какво је било у половини пређашњег вијека у нашим фрушкогорским манастирима. Види се како је у пређашњем вијеку сматрано пчеларење као корисна грана економска, која је данас спала на нулу. Данас се пак може с већом коришћу пчеларити него што се у пређашња времена могло, јер нам стоји на расположењу Ђерзонова кошница, с којом се може у правом смислу рационално пчеларити. То су њеки настојатељи манастирски данас увидјели, те почињу подизати пчелињаке, од којих ће бити користи не само за манастир него ће служити и народу нашем из околине за углед и буђење на исти племенит и користан рад.

Г л. уредник.

Право о пчели.

Написао Др. Жарко Миладиновић.

(Наставак и свршетак.)

У §-у 6. истог закона може се на захтев интересираних странака забранити доважање пчела страних на пашу у другу општину, ако би се на тај начин намножиле пчеле и виноградима шкодиле. Али то је неправедна установа, јер како смо већ напред доказали, пчеле не само да не шкоде вођу и виноградима, већ напротив доносе му велике користи оплођивањем. Ми смо две особине посматрали једну дивљу лозу, на коју су ишле многе пчеле и сваке је године та лоза врло добро родила.

Приметити морамо, да је овај закон за Градишку и Горицу протегнут и на Трст и на Приморје, као и да је за Корушку донесен новији закон о *паша сеобом пчела* (*über Wanderbienenweide*) а то је закон од 24. фебр. 1885. бр. 12 зем. зак. листа.

Што се тиче стицања и губитка права власништва на пчеле, о том говори §. 384. о. гр. з. овако: „Домаће пчеле и друге пчеломе и припитомљене пчеле не смију се по вољи хватати, шта више власник има право, да их на туђем земљишту гони, али ипак мора накнадити штету, ако му је нанесе. Ако власник кошнице не буде рој за два дана гонио или ако је припитомљена животиња четрдесет и два дана сама од себе изостала, може ју на општем земљишту сваки, а на свом земљишту власник земљишта ухватити и присвојити.“

И аустријски грађ. законик говори о домаћим пчелама за разлику од дивљих пчела, о којој разлици у римском и германском праву нема спомена, изузевши Швабеншипгл. Али из горње установе ипак излази, да аустријски законик не сматра домаћу пчелу питомом, већ припитомљеном.¹ Према томе ни тај закон није се ставио на право и тачно станиште, и ако се мора у томе видети неки напредак. Са Швабеншипглом слаже се аустријско право у томе, што одређује рок, докле траје власништво на побеглом роју.

„Das oesterreichische Recht greift also auf die schon im Schwabenspiegel enthaltene Festsetzung einer Frist zum Einfangen des entflohenen Schwarmes zurück; mit guten Grund, ..., weil nur die Festsetzung einen solchen Rechtszustand verbürgt.“ („Аустријско право враћа се већ у Швапском Огледалу садржаном установљењу рока за хватање одбегло роја; са оправданом, ..., јер само то установљење зајемчује такво правно стање“) — тако вели др. К. Белц.²

Разлика је само та, што је Швабеншипгл (Швапско огледало) установљавало *три*, док аустријски закон *два* дана за гоњење пчела. Па зато зајамачно и мисли др. Белц на поменутом месту, као да је тај рок кратак.

Али шта се има разумети под речима: „ако власник не буде рој за *два дана од часа, кад је рој излетио*, не иде у потеру за ројем.“³ За та два дана не може нико стећи право власништва на рој, који је побегао, јер за то време још увек траје право господара, чији је рој.⁴

Нису правници у том сложни, шта бива, кад прођу два дана. Др *Белц*⁵ и др *Бек*⁶ мисле, да после измака дводневног рока престаје свако право првог власника, па да може сваки други рој заузети и то у првом реду власник земљишта, а онда ма ко други. Док *Штубенраух*⁷ опет друкчије мисли, јер вели :

¹ В. и дра Офнера „Sachenrecht“ („Стварно право“) на стр. 66.

² „Das Recht an Bienen“ на стр. 88.

³ То исто мисли и др. Бек у споменутој књизи на стр. 23.

⁴ в. дра Белца на пом. м. на стр. 88.

⁵ В. дра Белца на стр. 88.

⁶ в. и дра Бека на пом. м. на стр. 24.

⁷ „Commentar zum oest. allg. bürgerlichen Gesetzbuche“ I. св. на стр. 505.

„Hätte dieser (т. ј. власник роја) dagegen die Verfolgung innerhalb der zwei Tage eingeleitet und nach Ablauf der zwei Tage ordentlich fortgesetzt, den Schwarm aber nicht anfinden oder erreichen können, so scheint die allgemeine Frist von 42 Tagen Platz zu greifen.“ („Ако напротив исти (т. ј. власник роја) није био рој за два дана почео, па за та два дана уредно гоњење и довршио. али рој није могао да нађе ни стигне, тада изгледа, да важи опште време од 42 дана.“)

Ми мишљење ово последње не можемо, да уважимо, већ се слажемо са др. Белцом и др. Беком,¹ а то зато, што је закон угледајући се на Швабеншипгл одредио за пчеле кратак рок за гоњење, док је за друге припитомљене животиње дужи време установљено, исто и из самог текста законског излази. Да је пак закон хтео тако да одлучи, како то Штубенраух тумачи, тада би то нарочито нагласио, а и нагласити морао.

Општи грађ. законик говори о „власнику земље“, који има права себи присвојити пчеле, које падну на његово земљиште, ако га господар не вија или их је из вида изгубио, боље рећи ако је рок од 48 сахата прошао, те свакако има се решити питање, да ли се ту мисли *власник* или *уживалац* земље, макар и не био власник исте. Др. Бек у својој често споменутој књизи² заступа мишљење, да то право присвајања има онај коме припада право уживања земљишта. („Sie bilden ein Eigenthum des auf die Nutzungen des Grundes Anspruchberechtigten“ — „оне (т. ј. пчеле) су власништво онога, који има права на *приходе*, *користи*“). То мишљење своје образлаже др. Бек тако, што указује на то, да закон говори о присвајању на *приватном* и *јавном добру*, па као што на јавном добру не стиче право на окупиране пчеле држави као власнику добра, већ држављанима, који имају само права на *употребу* тога земљишта, тако исто и код приватног добра припада право на окупиране пчеле *уживаоцу*, без обзира, да ли је он власник земљишта или не. Штубенраух³ пак говори само о власнику земљишта код приватног добра, а што се тиче јавног добра, то ту тврди, да *сваки* има права на окупацију пчела.

По нашем мишљењу није посве оправдано мишљење ни дра Бека, а Штубенраухово.

Беково мишљење није с тога оправдано, што би по његову мњењу на приватном добру имао право окупације и закупник, јер он је уживалац ствари т. ј. вуче приходе од исте, а с друге стране странац не би могао окупирати на јавном добру, а то у закону не стоји, јер по закону „сваки“ може окупирати. Док је Штубенраухово мишљење у овом другом де-

¹ И др. Офнер у свом делу „Das Sachenrecht“ на стр. 67. заступа мишљење ових научењака.

² на стр. 22. и 23.

³ 1. с. стр. 505.

лу умесно, дотле у првом делу није, јер није довољно бити само власник, па још уписан у јавне књиге за непокретнике, пошто сви *приходи* припадају само *држаоцу* (— *Besitzer*) ствари према одредби §-а 339. о. гр. з.

Према томе ми ћемо рећи, да *право окупације* ичела на *приватном добру* припада *власнику* или *поштену држаоцу ствари*, а то тим пре можемо рећи, што и грађ. закон више пута речи „држалац“ (*Besitzer*) и „власник“ (*Eigenthümer*) меша, као што је у §§-има 409, 413, 441. о. гр. з. и т. д.

Шта се хтело рећи под „јавним добром“, о том згодно вели др. Белц на поменутом месту: ¹ „Nicht ganz scharf ist der Ausdruck „auf gemeinem Grund“; doch scheint damit aller nicht im Eigenthum oder Privatpersonen stehende Grund und Boden gemeint zu sein. („Није са свим тачан израз „на јавном (општем) добру“; ал’ изгледа, да се под тим мислило на оно земљиште, која се не налазе у власништву или овлаштену уживању приватних особа.“)

Имамо још, да споменемо, да власник пчела има, да накнади сву штету држаоцу земљишта, коју му гоњењем и тражењем пчела нанесе. Под „гоњењем“ и „тражењем“ пчела пак има се разумевати не само потера без престанка, већ сваки чин, из којег се види, да се власник није оканио свога права на пчеле.²

С погледом на *казнене* установе истаћи нам је, да аустр. казнени закон од 27. маја 1852.³ нема посебне установе о крађи кошница с пчелама. већ једино *закон о пољским штетама* од 30. јануара 1860. год. говори о крађи кошница, ако се налазе на пољу у хатару ради пчеларења. Тада општ. начелник може изрећи глобу од 25—40 фор., а и да досуди накнаду штете, коју процене заклети пољски чувари. Пчеларски закон за Горицу и Градишку, који напред већ споменуемо, допушта примену закона о пољским штетама за сваку крађу пчела (кошница) биле оне на пољу или не, оне може бити дотични случај не би спадао под удар казног закона. —

Нећемо да мимоиђемо још једну ствар свакако важну и од интереса.

Напред је споменуто, да је тамањење пчела туђица забрањено. Али шта да буде, ако туђе пчеле из *суседства* буду прекомерно досађивале? Може ли се томе стати на пут?

Као што се по општем грађ. закону (§. 1305. о. гр. з.) може на пут стати прекомерном другом досађивању суседа, тако се исто може и у том случају препречити то прекомерно досађивање пчелама.⁴

Питање, да ли може противоправни окупант (присвајач)

¹ Тако и др. Бек I. с. на стр. 24. ✓

² И овај казнени закон и општи грађ. закон важе и у Троједници.

³ на стр. 88.

⁴ Исто тако и др. Белц по спом. месту на стр. 89.

себи присвојити пчеле, решено је већ напред, кад је расправљано о германском праву.

Из свега до сада истакнутог о аустријском праву може се видети, да је право о пчели и у аустријском праву слабо обрађено и непотпуно, а и да су поједине установе расејане, и ако се мора допустити, да се ипак нешто напредовало у том правцу. Уз то има и неоправданих усанова, на које смо у току ове расправе већ указали.

Б. Право у Троједници (Хрватској и Славонији).

Пошто општи грађански закон од 1811. год., који постоји у снази у Аустрији, вреди и у Троједници, а нарочито установе §§-а 383. и 384. истог закона, то све, што је у том погледу речено код аустријског права, важи и овде, па да избегнемо понављање, упућујемо на то разлагање.

Само управина закона о пчеларству нема у Хрватској и Славонији, као у Аустрији, те је у том погледу Троједница врло заостала иза Аустрије и мора се рећи, да на законодавству о пчеларству у Троједници није скоро ништа рађено.

У закону о пољском редарству од год. 1873. у § у 3. спомиње се *пчелињаци* као припадност добра, дотично означају се пољским добром, те их имају пољски чувари да чувају и за штету или крађу пчела (кошница) одговарају. А по §-у 1. и 5. истог закона штете нанесене пчелињацима расправљају се код политичних власти, а и казне изричу те области над штеточинцима, но то све онде. ако чин не садржава у себи казнени чин, који спада пред казнени суд. Поред казне могу оштећеном и процењену штету досудити. (§. 4. пом. зак.)

Према томе кошнице и читави пчелињаци посебно су заштићени на темељу закона о пољском редарству, али то само онда, ако спадају у *пољско добро* т. ј. ако се пчелињаци ради пчеларења налазе на *отвореном пољу*, дакле у хатару изван места. Таку исту установу има и аустријски закон о заштити поља (*das Feldschntzgesetz*) од 30. јануара 1860. Учињену штету процењују нарочито именовани *проценитељи* по *троједничком* закону, док по аустријском закону цене штету заклету пољски чувари.

Поуке за почетнике у пчеларству.

— Одговорни уредник. —

Ва свако подузеће где се рачуна на добар успех траже се и извесни увети. У свакој економској грани паметан човек више се узда у рад и знање него у слепу срећу па да до успеха дође. Но за чудо у пчелар-

ству скоро сваки почетник друкчије мисли, држи да се ту мало мора знати и радити а мед да потоком цури! Или зар нисте никада чули како се овај или онај јада и тужи, како је он мислио де ће у пчеларству наћи срећу, али тек што је почео, претрпео је штету, па ко да води још озбиљна говора о пчеларству! Заиста много пута ћете наићи на таково суђење о пчеларству, али када бисмо могли те „пчеларе“ узети на испит и испитати шта су све и како су радили, уверили бисмо се, да су сами узрок својој штети. јер нису ни почели добро своју пчеларску каријеру, коју су напустили тако брзо и која им сад изгледа немогућа због чега им је и само пчеларство одвратно. Накоме још није из ваздуха улетела готова печеница у уста па не може се тако надати успеху и добити ни онај, који хоће да пчелари а неће да научи и неће да ради. С тога ко хоће да има од пчеларства добити, ко хоће да га пчеларство испуњава задовољством и правом радошћу тај нека учи пчеларство и нека отпочне пчеларити са тим уверење, да и пчеларство као и друге гране пољске привреде захтева знања, рада и стрпљења. Ко тако почне не ће неправедно судити о пчеларству и онда када је његову неуспеху узрок његово незнање, нерад и нестрпљење. Напротив увериће се да је пчеларство врло важна грана пољске привреде, само се пчеларству још не одаје бар код нас она важност, коју заслужује.

Рачунајући да међу читаоцима и претплатницима „Српскога Пчелара“ има увек почетника ево им идем на сусрет да их сачувам од могуће штете и обичних последица од те штете, идем им на сретање да их уведем у радост и рајско задовољство. које ужива и осећа прави уман пчелар.

1. *Куповање пчела.* Прави почетак пчеларења је куповање пчела. Зато кад почињеш пази да добро почнеш, јер добар почетак осигурава половицу добра успеха. При куповању пчела имај на уму ова правила:

а) не купуј кошнице у јесен него у пролеће кад пчеле презиме и то у марту, још боље у априлу, кад пчеле почињу радити и када има већ у природи цвета. И ако су пчеле у пролеће скупље него у јесен ипак су у толико јефтиније што си много сигурнији за њихово одржање, док пред зиму прети опасност, особито кад њима управља почетник;

б.) не купуј одмах много кошница, али није добро ни са једном само почети, најбоље 4—5 комада;

в.) ако мислиш са ђерзонкама пчеларити боље да одмах узмеш ђерзонке него плетаре, јер тако си одмах тамо где би тек за годину дана био са плетарама, знај да ђерзонка и ако је двапут скупља од плетаре још и више према њој вреди. Но уз то не заборављај, да мораш научити шта и како мораш радити око ђерзонке;

г.) при куповању пази да свака кошница има матицу, доста народа, доста и лепа саћа и меда. Пази да сазнаш колико је матица стара. Најбоље да узмеш лањске другенце јер у њима је млада матица. Млада, добра и плодна матица вреди у пролеће за по кошнице. Саће треба да је чисто, не одвише црно јер ако је црно знак је да је старо; пази да није плесниво, да није од мишева или мољаца искварено. Особито пази на то, да је кошница јака народом, јер имај увек на уму да само јаке кошнице доносе користи. Ако у априлу видиш да нема која кошница легла не узимај је јер нема матице или је матица стара и неплодна. Не узимај кошницу која гладује, него која има меда. У априлу треба да има свака кошница бар 4—5 кгр. меда, јер ако удари киша, пчеле не могу да сабирају меда а легло је развијено, треба доста меда;

д.) ако купујеш већ у јесен кошнице а ти бар гледај да има свака напред споменуте особине. При куповању плетара пази да се не превариш, јер се ту најлакше преварити можеш, немој да се полакомиш за најтежим кошницама, јер те које су пуне меда нису за пресаде, јер у пролеће нема матица где да носи јаја, јер баш онај део саћа где би нашла јаја тај је пун меда. Но зато не узимај ни сувише лаке кошнице;

е.) при куповању ројева пази на ово: не узимај рој са дрвета или тек што се стресао у кошницу, јер и најлепши рој може да ти умакне особито за време слабе паше па ако је још млада матица. Тек кад почну пчеле радити и матица почне лећи ти узимај ако ти се према напред наведеним уветима свиђа. Но ипак треба да ројеве пре купиш него што је настала у твом крају главна паша;

ж.) ако имаш поверења у пчелару од којег купујеш

ишти нека ти да пчеле које се одликовале вредноћем. Сваки практични пчелар, који је дуже време пчеларио зна да су пчеле у неким кошницама вредније него неке у другим кошницама.

(Наставиће се.)

Ч и т у љ а.

Архимандрит Платон Телечки српски пчелар умро је 1. (13.) фебруара о. г после дугога и тешкога боловања у Карловцима у 56. години живота. Читаоцима „Српскога Пчелара“ биће познато име покојника а и живот његов, јер у 5. бр. II. године донео је „Српски Пчелар“ живот и заслуге његове особито као пчелара а уз то донео је и верну његову слику. Ко прочита тај животопис видеће да је и рацијонално пчеларство изгубило у покојнику одушевљена бранича.

У најновије доба када се почело радити на уважању рацијоналног пчеларства у фрушкогорским манастирима, покојник је као настојатељ манастира Беочина одушевљено пропагирао рацијонално пчеларство, речју а и примером, јер је почео у своме манастиру оснивати такав пчелињак, који би за кратко време као узоран привлачио на себе пажњу многих и који би доносио манастиру знатне добити. Прошлого лета када се бавио одговорни уредник овога листа у ман. Беочину најбоље се показала љубав покојникова за пчеларство. Предавања су трајала седам дана, сваки дан редовно и савесно је слушао предавања и покојни архимандрит па као добар и образован пчелар много је пута и сам тумачио што пита присутним слушаоцима. Пре предавања редовно је сабрао све чланове куће а и странце те их је својом слакоречивошћу анимирао за пчеларство а после предавања стављао је на слушаоце поједина питања, о којима се у предавању говорило. Тих седам пчеларских дана остаће без сумње свима присутнима дуго у живој успомени у којој неће лако избледети слика тада одушевљеног, љубљеног и предусретљивог, вреднога и савеснога настојатеља архимандрита Платона сада већ покојнога.

Жалећи што се угасио живот овога доброга, савеснога,

племенитога, родољубивога и поштенога свештеника, Србина и пчелара у доба када се свако надао, који га је познавао, да је тек на половици одређенога му века, када је још могао поради у корист своје обитељи, народа и у корист рационалнога пчеларства, жалећи што „Српски пчелар“ губи ревноснога читаоца, претплатника и добротвора, који се сваке године претилакивао на више примерака за сирете школе, ученике и т. д. кличе му „Српски Пчелар“, у име свију „српских пчелара“

Вечан му спомен! Мир пшелу његову!

Књижевност.

— **Г. Живојин Ј. Димитријевић**, рударски инџинир у Крагујевцу издао је карту краљевине Србије, на којој се види цртама означено колико има у којем крају кошница. Има крајева гдје на хиљаду становника иду до двадесет кошница, до четрдесет, до шездесет, до осамдесет, до сто, до сто педесет и до преко сто педесет кошница. Од тих седам крајева одређених по броју кошница пошљедњи је — као што бројеви казују — најнапреднији по броју кошница и налази се око Хомоља, Бољевца и Бање. Карта је врло лијепо израђена и г. Димитријевић заслужује сваку похвалу од свијех српских пчелара.

— *Изашао је VI. свезак „Пчеларске библиотеке“*: **Право о пчели** написао Др. Жарко Миладиновић. Цијена 40 пара.

Изишао је: **Баштован** воћарски и вртарски лист са сликама 1. и 2. број. Уређује га и издаје Ђ. Михајловић учитељ у Нов. Саду. Излази двапут месечно, цена му је 6 круна на годину.

Пабирци

* * **Г. Стеван В. Поповић** посланик на хрв. земаљ. сабору говорио је недавно у једној седници између осталог и у прилог пољске привреде. Том приликом споменуо је да сматра рационално пчеларство за врло важну грану пољске привреде, обраћа пажњу високе владе на исту грану и позива је да препоручи у том интересу школама извршено уређивање лист „Српски Пчелар“, да га набави и о испитима као премиије дели добрим ученицима. Препоручује да зем. влада ступи у споразум са Његовом Светошћу патријархом *Георгијем* који је одушевљен за свако добро и напредак те да се установе курсеви у ман. Хопову за поједине гране пољске привреде.

Захвални смо г. говорнику на његову заузимању за напредак пољске привреде, посебно за напредак рац. пчеларства и дај Боже да се његове и наше жеље и испуне. Хоће ли висока влада изаћи на сусрет жељама и разлозима г. говорника видећемо. Ми се надамо.

** Воће конзервирано у воску. Ко хоће да дуго сачува здраво и свеже воће, како се не да иначе може овако: Воће које хоћемо да оставимо треба обрати пре него што сасвим сазре и то заједно са петељкама. Презрело, рањаво и нездраво воће треба оделити. Затим треба узети једно по једно за петељку (н. пр. шљиву, трешњу, и т. д.) па замочити у растопљен чист восак. Восак треба да је течан, но нипошто да је сувине врео. Ако пажљиво извадимо сваки комад из воска, превућиће се преко њега танка покожица од воска. Треба сачекати док се восак не стврдне па онда треба све воће поређати на сухо и хладовито место. О Божићу ће бити тако свеже као да је са дрвета узабрано.

** Угарски министар финасија на молбу угарског пчеларског друштва решио је да су пића од меда као: вино, пиво, лике, итд. слободни од пореза и да не потпадају закону о порези и точарини који вреде за остала алкохолна пића.

** Туђице над навале на коју кошницу најлакше и најсигурније ћеш одбити, ако пред лето нападнуте кошнице метнеш тањир с медом; кад се на тањиру накупи много пчела а ти склони тањир на једно 10 метара даље од кошница. Крађа ће престати.

Одговори.

Г. М. М. дрводеља С. С. Постарајте се за клише од оне ваше справе, пошљите нам и ми ћемо радо донети слику у свом листу.

 Овим бројем истиче прешилатима свима онима поштованима прешилатницима, који су се на по године прешилашили, зато их учтиво молимо да прешилату обнове. Тако исто молимо и остале наше дужнике да се сете своје дужности према „Српском Пчелару“ и да не искушавају његово стирљење до краја!

„СРПСКИ ПЧЕЛАР“.

Претилата, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Нарловце.“

Претилату за Србију прима Пчеларско-воћарска задруга у Београду.

За огласе и објаве плаћа се 12 Ф. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 60 Ф. — Неплаћена се писма не примају.

Рукописи се не враћају.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Штампа Српске Манастирске Штампарије. 1900. — 125.